[2018] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 688

ਰਾਮਜੀ ਸਿੰਘ ਪਟੇਲ

ਬਨਾਮ

ਗਿਆਨ ਚੰਦਰ ਜੈਸਵਾਲ

(ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 1799-1800 ਆਫ 2018)

ਜਨਵਰੀ 11, 2018

[ਏ. ਕੇ. ਸੀਕਰੀ ਅਤੇ ਅਸ਼ੋਕ ਭੂਸ਼ਣ, ਜੇਜੇ.]

ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ, 1908 ਸੈਕਸ਼ਨ 100 ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ 1990 ਤੋਂ ਆਟਾ ਚੱਕੀ (ਆਟਾ ਚੱਕੀ) ਆਦਿ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਚਲਾਉਂਦਾ ਸੀ, ਜੋ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਤੋਂ ਬਿਜਲੀ 'ਤੇ ਚਲਦਾ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਨਾਲ ਲੱਗਦੇ ਘਰ ਦਾ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਨਿਵਾਸੀ ਹੈ, ਜਿਸਦੀ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੇ ਘਰ ਨਾਲ ਇੱਕ ਸਾਂਝੀ ਕੰਧ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ 2004 ਵਿੱਚ ਸਥਾਈ ਹੁਕਮ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੂੰ ਉਕਤ ਕਾਰੋਬਾਰ ਚਲਾਉਣ ਤੋਂ ਵਰਜਦਾ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਲ 2003 ਤੋਂ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਡੀਜ਼ਲ ਇੰਜਣ 'ਤੇ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਨਾਲ ਆਟਾ ਚੱਕੀ ਚਲਾਉਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਗੰਭੀਰ ਵਾਈਬ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹਵਾ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੁਕੱਦਮਾ ਡਿਕਰੀ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਡਿਕਰੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ - ਅਪੀਲ 'ਤੇ, ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ: ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸੀਮਾ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ - ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਲਿਖਤੀ ਬੇਨਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਦਲੀਲ ਨਹੀਂ ਲਈ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਸੀ - ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸੀਮਾ 'ਤੇ ਕੋਈ ਮੁੱਦਾ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ - ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸੀਮਾ ਦੇ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਮੁੱਦੇ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਅਜਿਹੀ ਦਲੀਲ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੁਆਰਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਤਾਂ ਹੀ ਲਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ ਜੇਕਰ ਸੀਮਾ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਸ਼ੁੱਧ ਸਵਾਲ ਵਜੋਂ ਉਠਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਪਰ, ਤੁਰੰਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੀਮਾ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਤੱਥ ਦਾ ਇੱਕ ਮਿਸ਼ਰਤ ਸਵਾਲ ਸੀ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਇਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਪਹੁੰਚ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ - ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਫ਼ਰਮਾਨ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ - ਸੀਮਾ ਐਕਟ, 1963।3 ਮੁਕੱਦਮਾ।

ਸੀਮਾ - ਕਾਨੂੰਨ/ਤੱਥ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ - ਕਦੋਂ ਉਠਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ - ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ:

ਰਾਮਜੀ ਸਿੰਘ ਪਟੇਲ ਬਨਾਮ ਗਿਆਨ ਚੰਦਰ ਜੈਸਵਾਲ

1.1 ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਤੀਜੇ ਨਾਲ ਛੇੜਛਾੜ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸੀਮਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ। ਪਹਿਲੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਮੁਦਈ/ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਲਿਖਤੀ ਬੇਨਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਦਲੀਲ ਨਹੀਂ ਲਈ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਸੀਮਾ 'ਤੇ ਕੋਈ ਮੁੱਦਾ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁੱਦੇ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਸੀਮਾ ਐਕਟ, 1963 ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਸੀਮਾ ਦੇ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਮੁੱਦੇ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਦੇਖਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੈ ਜਾਂ ਸਮਾਂ-ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਜਿਹੀ ਦਲੀਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਤਾਂ ਹੀ ਲਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ ਜੇਕਰ ਸੀਮਾ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਸ਼ੁੱਧ ਸਵਾਲ ਵਜੋਂ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ। ਤੁਰੰਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਤੱਥ ਦਾ ਇੱਕ ਮਿਸ਼ਰਤ ਸਵਾਲ ਸੀ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਇਸਦਾ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 10, 12] [692-E; 693-B-D]

1.2 ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਪਹੁੰਚ ਵਿੱਚ ਨੁਕਸ ਹੈ। ਇਸਦੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਦੋ ਕਾਰਨ ਹਨ ਜੋ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:
ਏ) ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ। ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ ਡੀਜੀ ਸੈੱਟ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਸੀ ਜੋ ਸਾਲ 2003 ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਮੁਕੱਦਮਾ ਸਾਲ 2004 ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੀ।

ਬੀ) ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਘੱਟ ਨਜ਼ਰੀਆ ਅਪਣਾਇਆ ਸੀ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਖੋਜਾਂ ਮਿਲੀਆਂ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੀ ਆਟਾ ਚੱਕੀ ਸ਼ੋਰ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਹਵਾ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਰਹੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਇੱਕ ਨਿਰੰਤਰ ਕਾਰਨ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਮਿੱਲ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਗੰਭੀਰ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 13] [693-E-G, H; 694-A]

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1799-1800 ਆਫ਼ 2018।

ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਫ਼ ਜੁਡੀਕੇਚਰ ਦੁਆਰਾ 2013 ਦੀ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 622 ਅਤੇ 623 ਵਿੱਚ 29.05.2012 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਅਨੁਰਾਗ ਦੂਬੇ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅਨੁ ਸਾਹਨੀ, ਰਾਜੇਸ਼ ਪਾਂਡੇ, ਸੰਚਿਤ ਐਮ., ਐਸ. ਆਰ. ਸੇਤੀਆ, ਵਕੀਲ।

ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਰਚਨਾ ਗੁਪਤਾ, ਅਨਿਲ ਕੁਮਾਰ ਸਿਨਹਾ, ਸਿਧਾਂਤ ਐਸ. ਮਲਿਕ, ਵਕੀਲ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਏ. ਕੇ. ਸਿੱਕਰੀ, ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

1. ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

2. ਇਹਨਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਰਾਹੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਫ਼ ਜੁਡੀਕੇਚਰ ਦੁਆਰਾ 29.05.2013 ਨੂੰ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 622 ਆਫ਼ 2013 ਅਤੇ 623 ਆਫ਼ 2013 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਿਸਦੇ ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੀਆਂ ਇਹਨਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜੋ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਕਾਲਕ੍ਰਮ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ:

3. ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਆਟਾ ਮਿੱਲ, ਤੇਲ ਮਿੱਲ ਅਤੇ ਐਕਸਪੈਲਰ, ਆਈਸ ਫੈਕਟਰੀ ਆਦਿ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਚਲਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜੋ ਉਸਦੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਤੋਂ ਬਿਜਲੀ ਨਾਲ ਚੱਲਦੇ ਸਨ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਵਕੀਲ ਹੈ, ਨਾਲ ਲੱਗਦੇ ਘਰ ਦਾ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਨਿਵਾਸੀ ਹੈ, ਜਿਸਦੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਘਰ ਨਾਲ ਇੱਕ ਸਾਂਝੀ ਕੰਧ ਹੈ।

4. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਾਲ 2003 ਤੋਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਆਟਾ ਮਿੱਲ ਨੂੰ ਡੀਜ਼ਲ ਇੰਜਣ 'ਤੇ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਨਾਲ ਚਲਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਗੰਭੀਰ ਵਾਈਬ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹਵਾ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਹੋਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ। ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਵਾਈਬ੍ਰੇਸ਼ਨਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਕੰਧ ਵਿੱਚ ਦਰਾਰਾਂ ਪਾੜ ਗਈਆਂ ਅਤੇ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਸਿਹਤ 'ਤੇ ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇੱਕ ਵਕੀਲ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਆਪਣੇ ਚੈਂਬਰ ਵੀ ਆਪਣੇ ਨਿਵਾਸ ਤੋਂ ਚਲਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਗੰਭੀਰ ਵਾਈਬ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹਵਾ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਨੇ ਉਸਦੀਆਂ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

5. ਉਪਰੋਕਤ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਅਤੇ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਸਬ-ਡਿਵੀਜ਼ਨਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ, ਜਿਸਨੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ। ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, 02.12.2003 ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ।

6. ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ, ਸਬ-ਡਿਵੀਜ਼ਨਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਸਟੇਸ਼ਨ ਹਾਊਸ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ। ਐਸਐਚਓ ਨੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ

ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਪਰ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਉਕਤ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਅਸਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੰਬਰ 2518/2003 ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਤੋਂ ਸਥਾਈ ਮਨਾਹੀ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ।

7. ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਵਿਰੁੱਧ ਅਸਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੰਬਰ 26/2004 ਵੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਵਿਰੁੱਧ ਸਥਾਈ ਮਨਾਹੀ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜੋ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਪੈਦਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ 03.12.2012 ਨੂੰ ਸਥਾਈ ਮਨਾਹੀ ਦਾ ਇੱਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੂੰ ਉਕਤ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਚਲਾਉਣ ਅਤੇ ਹਵਾ ਅਤੇ ਸ਼ੋਰ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਫੈਲਾਉਣ ਤੋਂ ਵਰਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਉਸੇ ਮਿਤੀ ਦੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੁਆਰਾ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

8. ਸਿਵਲ ਜੱਜ (ਜੂਨੀਅਰ ਡਿਵੀਜ਼ਨ) ਸਾਕਰੀ, ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਅਤੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਤੋਂ ਨਾਰਾਜ਼ ਹੋ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ, ਅਦਾਲਤ ਨੰਬਰ 2, ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 206/2012 ਅਤੇ 207/2012 ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ, ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਨੇ ਇੱਕ ਸਾਂਝਾ ਪੁਸ਼ਟੀਕਰਨ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਅਤੇ 25.02.2013 ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 206 ਅਤੇ 207 ਆਫ਼ 2012 ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਿਰਣਾ ਕੀਤਾ ਕਿ:

"i. ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦਾ ਘਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਨਾਲ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਵਾਂ ਘਰਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ 4" ਚੌੜਾਈ ਦੀ ਕੰਧ ਸੀ।

ii. ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦਾ ਆਟਾ ਮਿੱਲ, ਤੇਲ ਮਿੱਲ ਅਤੇ ਐਕਸਪੈਲਰ, ਆਈਸ ਫੈਕਟਰੀ ਆਦਿ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਉਕਤ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਨੂੰ ਡੀਜ਼ਲ 'ਤੇ ਵਰਤਦਾ ਹੈ।

iii. ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਆਪਣਾ ਕਾਰੋਬਾਰ 1990 ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਸੀ ਪਰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਉਸਦੀਆਂ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਬਿਜਲੀ 'ਤੇ ਚਲਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ।

iv. 2003 ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਐਕਸਪੈਲਰ ਮਸ਼ੀਨ ਆਦਿ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜੋ ਡੀਜ਼ਲ 'ਤੇ ਚਲਾਈ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਵਾਈਬ੍ਰੇਸ਼ਨਾਂ ਅਤੇ ਹਵਾ ਅਤੇ ਸ਼ੋਰ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ।

v. ਉਕਤ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਕਾਰਨ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਵਾਈਬ੍ਰੇਸ਼ਨ ਕਾਰਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਪਾਸੇ ਦੀ ਕੰਧ ਵਿੱਚ ਕਈ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਤਰੇੜਾਂ ਆ ਗਈਆਂ।

vi. ਉਸਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਚਲਾਉਣਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਸਿਹਤ ਲਈ ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਹੈ।

vii. ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਮੌਖਿਕ ਸਬੂਤਾਂ ਨੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਵਾਈਬ੍ਰੇਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਹਵਾ ਅਤੇ ਸ਼ੋਰ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਛੱਡਦੀਆਂ ਸਨ।

viii. ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਹਵਾ ਅਤੇ ਸ਼ੋਰ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦੀਆਂ ਸਨ।

ix. ਉਕਤ ਕਾਰੋਬਾਰ ਚਲਾਉਣਾ ਨਿੱਜੀ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਰੀਰਕ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਸਿਹਤ ਲਈ ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਹਨ।

x. ਸਵੈ-ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਨਾਨ-ਫਿਟ ਸੱਟ ਦਾ ਬਚਾਅ ਟਿਕਾਊ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਜਦੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ 1990 ਵਿੱਚ ਇਸ ਘਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਸੀ ਤਾਂ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਬਿਜਲੀ 'ਤੇ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਚਲਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ 2003 ਵਿੱਚ ਸੀ ਜਦੋਂ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਡੀਜ਼ਲ 'ਤੇ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਚਲਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਵਾਈਬ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਹੁੰਦਾ ਸੀ।

xi. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਵਿਰੁੱਧ ਸਥਾਈ ਹੁਕਮ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।"

9. ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ, ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 206/2012 ਅਤੇ 207/2012 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਤੋਂ ਨਾਰਾਜ਼ ਹੋ ਕੇ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 622/2013 ਅਤੇ 623/2013 ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਜੱਜ (ਜੂਨੀਅਰ ਡਿਵੀਜ਼ਨ), ਸਾਕਰੀ, ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ 03.10.2012 ਅਤੇ ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ, ਅਦਾਲਤ ਨੰਬਰ 2, ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ 25.02.2013 ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਅਤੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁਸ਼ ਹੋ ਕੇ ਖੁਸ਼ੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੂਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੰਬਰ 26/2004 ਨੂੰ ਵੀ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਰਾਮਜੀ ਸਿੰਘ ਪਟੇਲ ਬਨਾਮ ਗਿਆਨ ਚੰਦਰ ਜੈਸਵਾਲ [ਏ. ਕੇ. ਸਿੱਕਰੀ, ਜੇ.]

10. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਘੋਖਣ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਤੀਜੇ ਨਾਲ ਛੇੜਛਾੜ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸੀਮਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਜੋ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

"ਕੀ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸਮੇਂ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਮੁਦਈ ਵਿੱਚ ਮੰਗੀ ਗਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ 1990 ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਹਾਲਾਂਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ 2004 ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਸਿਰਫ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਹੈ।"

11. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਸਬੂਤ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਆਟਾ ਚੱਕੀ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ 1990 ਵਿੱਚ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਪਰ ਇੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਅਸੁਵਿਧਾ ਮਹਿਸੂਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਉਸਨੇ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਉਪਰੋਕਤ ਮਸ਼ੀਨ ਨੂੰ ਬਿਜਲੀ ਨਾਲ ਚਲਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਜਾਂ ਕੋਈ ਅਸੁਵਿਧਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ ਅਤੇ ਸਾਲ 2003 ਤੋਂ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਡੀਜ਼ਲ ਜਨਰੇਟਰ ਸੈੱਟ (ਡੀਜੀ ਸੈੱਟ) ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਡੀਜੀ ਸੈੱਟ ਦੁਆਰਾ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਧੂੰਏਂ ਅਤੇ ਸ਼ੋਰ ਨੇ ਗੰਭੀਰ ਹਵਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸਯੋਗ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਕੇ ਕਿ ਆਟਾ ਚੱਕੀ 1990 ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ 14 ਸਾਲ ਬਾਅਦ, ਯਾਨੀ ਸਾਲ 2004 ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸਨੂੰ ਸਮਾਂ-ਸੀਮਾ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

12. ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਸੀਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਪਹੁੰਚ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਮੁੱਦਈ/ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਲਿਖਤੀ ਬੇਨਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਦਲੀਲ ਨਹੀਂ ਲਈ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਸੀਮਾ 'ਤੇ ਕੋਈ ਮੁੱਦਾ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁੱਦੇ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਸੀਮਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਸੀਮਾ ਦੇ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਮੁੱਦੇ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਦੇਖਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੈ ਜਾਂ ਸਮਾਂਬੱਧ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਜਿਹੀ ਦਲੀਲ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੁਆਰਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਤਾਂ ਹੀ ਲਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ ਜੇਕਰ ਸੀਮਾ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਸ਼ੁੱਧ ਸਵਾਲ ਵਜੋਂ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਇਸਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਤੱਥ ਦਾ ਇੱਕ ਮਿਸ਼ਰਤ ਸਵਾਲ ਪਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਇਸਦਾ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ।

13. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੀ ਸਾਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਪਹੁੰਚ ਵਿੱਚ ਨੁਕਸ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਇਸਦੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਦੋ ਕਾਰਨ ਹਨ ਜੋ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:

a) ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਕਤ ਆਟਾ ਚੱਕੀ (ਫਲੋਰ ਮਿੱਲ) ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਵਿੱਚ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਉਦੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਜਦੋਂ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਸਾਲ 2003 ਵਿੱਚ ਡੀਜੀ ਸੈੱਟ ਲਗਾਇਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸਨੇ ਧੂੰਆਂ ਛੱਡਿਆ ਜਿਸ ਨਾਲ ਹਵਾ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਸ਼ੋਰ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਵੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਲਈ, ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ ਡੀਜੀ ਸੈੱਟ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਸਾਲ 2003 ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਮੁਕੱਦਮਾ ਸਾਲ 2004 ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੀ ਸੀ।

ਅ) ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਸੀਂ ਪਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮਾਮਲੇ ਪ੍ਰਤੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਦੂਰਦਰਸ਼ੀ ਨਜ਼ਰੀਆ ਅਪਣਾਇਆ ਹੈ। ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਨ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੁਆਰਾ ਡੀਜੀ ਸੈੱਟ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਾਈਬ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚੋਂ ਚੱਲਣ ਵਾਲੀਆਂ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਪੱਖ ਦੀ ਕੰਧ 'ਤੇ ਕਈ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਤਰੇੜਾਂ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਈਆਂ। ਇਹ 2003 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇੱਕ ਹੋਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਖੋਜ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰੋਬਾਰ ਚਲਾਉਣਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਸਿਹਤ ਲਈ ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਖੋਜਾਂ ਮਿਲ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੀ ਆਟਾ ਚੱਕੀ ਸ਼ੋਰ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਹਵਾ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਰਹੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਇੱਕ ਨਿਰੰਤਰ ਕਾਰਨ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਮਿੱਲ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਗੰਭੀਰ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਅਣਦੇਖਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।

14. ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹਨਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

15. ਲਾਗਤਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ।

ਦਿਵਿਆ ਪਾਂਡੇ ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ।

<u>ਡਿਸਕਲੇਮਰ :-</u> ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਦਿਵਾਕਰ ਜੋਤੀ ਐਡਵੋਕੇਟ